

ЛЕКСІКА-СТЫЛІСТЫЧНАЯ РОЛЯ АНГЛІЦЫЗМАЎ У ЗАГАЛОЎКУ СУЧАСНАГА ПУБЛІЦЫСТЫЧНАГА ТЭКСТУ

Петрачэнка Ю.Д.,

студэнтка 1 курса ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь
Навуковы кіраўнік – Бабіч Ю.М., канд. філал. навук, дацэнт

Запазычанне належыць да ліку найбольш прадуктыўных спосабаў пашырэння лексічнага складу мовы і адлюстроўвае змены ў сацыяльным, культурным і эканамічным жыцці пэўнай краіны. Разгляд праблем, звязаных з тэорыяй і практыкай запазычанняў, асабліва важны ў сучасных умовах, паколькі сёння выказваюцца сур'ёзныя засцярогі з нагоды вялікага наплыву англіцызмаў, якія могуць прывесці да абсяцэння беларускага слова.

Мэта даследавання – выявіць і ахарактарызаваць ролю найбольш частотных англіцызмаў у сучасным газетным тэксце (на матэрыяле “Настаўніцкай газеты”). Актуальнасць даследавання заключаецца ў недастатковай распрацаванасці праблемы новых запазычанняў у сучасным беларускім публіцыстычным тэксце.

Матэрыялы і метады даследавання. У якасці асноўных выкарыстаны лінгва-стылістычны метады і метады кампанентнага аналізу. Матэрыялам для працы паслужылі загалоўкі з “Настаўніцкай газеты” за 2022 год.

Вынікі і іх абмеркаванне. У апошні час істотна павялічыўся наплыў слоў з англійскай мовы. Гэта звязана з пашырэннем міждзяржаўных, міжнародных адносін, з павелічэннем колькасці інфармацыйных крыніц, з'яўленнем глабальнай камп'ютарнай сеткі Інтэрнэт, развіццём турызму, неабходнасцю ў назве новых прадметаў, паняццяў і з'яў, якія не маюць аналагаў у беларускай мове (*вай-фай, сервер, сканар*), успрыманнем іншамоўнага слова як больш прэстыжнага (*прэзентацыя, эксклюзіўны*), выкарыстаннем англіцызмаў у розных прафесійных сферах (*бэкдор, холдынг*). Як заўважае А.Ю. Раманаў, “дынаміка распаўсюджвання англійскай мовы такая, што колькасць людзей, якія выкарыстоўваюць англійскую мову ў якасці другой, хутка перавысіць колькасць тых, для каго яна з'яўляецца роднай” [1, с. 35].

Вялікую ролю ў пашырэнні запазычаных слоў адыгрываюць СМІ, паколькі яны з'яўляюцца найбольш мабільнымі, запатрабаванымі і прыцягваюць вялікія масы насельніцтва. З аднаго боку, мова СМІ адлюстроўвае маўленчую культуру, грамадскія погляды, настроі, а з іншага – уплывае на развіццё самой мовы.

Прааналізаваўшы шэраг газетных матэрыялаў, мы ўстанавілі, што часцей за ўсё словы англійскага паходжання выкарыстоўваюцца ў рубрыках “Партфолія”, “Соцыум”, “Выхаваўчая прастора”. Прывядзём колькі прыкладаў:

“**Фідбэк: пачуем кожнага**” (14.06.2022). *Фідбэк* – ад англ. feedback, што перакладаецца як “зваротная сувязь”. У артыкуле вядзецца гаворка пра сямейныя каштоўнасці. Але гэта не зразумела адразу, бо такое паняцце можа выкарыстоўвацца ў розных кантэкстах, таму артыкул міжволі прыцягвае да сябе ўвагу чытача;

“**Хімічны скетчноўтынг**” (31.05.2022). *Скетчноўтынг* – спосаб канспектавання, характэрнымі элементамі якога з'яўляюцца кароткія тэксты, што суправаджаюцца графічнымі ілюстрацыямі. У артыкуле ідзе гаворка пра настаўніцу хіміі, якая выкарыстоўвае метады скетчноўтыngu на сваіх ўроках, але чытачам гэта не адразу зразумела, таму загалоўка патрабуе дадатковага асэнсавання;

“**Твой чат-бот — твае правілы**” (11.01.2022). Хлопец распрацаваў сеткавага памочніка, які ўмее не толькі сартаваць навінавую рассылку, але і весці адміністраванне цэлых супольнасцей, можа ствараць уласныя модулі з ужо гатовымі канструкцыямі;

“Літаратурны **постынг**” (29.06.2022). Прыём пастоў удала выкарыстоўваецца на ўроках літаратуры. “Постынг” – размяшчэнне публікацыі ў сацыяльных сетках;

“Сімваламі **Scratch i Robbo**” (28.10.2022). Школьнікі з усіх куткоў краіны на працягу года працавалі над праектамі ў асяроддзі праграмавання *Scratch i Robbo*. Гаворка ідзе пра мову праграмавання. Тут спецыяльныя паняцці таксама не былі перакладзены на беларускую мову;

“Педсавет у форме **анлайн-кейс-сесіі**” (24.07.2022). Метад кейсаў (англ. *Case method*) – тэхніка навучання, якая выкарыстоўвае апісанне рэальных сітуацый. Карыстальнікі павінны прааналізаваць сітуацыю, разабрацца ў сутнасці праблем, прапанаваць магчымыя рашэнні і выбраць найлепшае з іх. У дадзеным выпадку паняцце “кейс” можна інтэрпрэтаваць па-рознаму, бо яно полісемічнае. З гэтага вынікае, што арыгінальны загаловак дадзенага артыкула таксама служыць для прыцягнення ўвагі чытачоў, ён ужо выглядае больш эстэтычна і прэстыжна, як і ў папярэдніх прыкладах.

Заклучэнне. Прааналізаваны матэрыял дае нам магчымасць зрабіць наступныя высновы: па-першае, англіцызмы дастаткова шырока выкарыстоўваюцца ў “Настаўніцкай газеце”, у тым ліку ў складзе загатоўкаў і загаловачных комплексаў. Па-другое, запазычанні з англійскай мовы абазначаюць розныя паняцці, для якіх пакуль няма беларускіх эквівалентаў. Па-трэцяе, такога кшталту неалагізмы істотна ўплываюць на стылістычнае афармленне загатоўкаў, у пэўным сэнсе дадаюць загадкавасці і таемнічасці матэрыялу, што таксама спрыяе павышэнню цікавасці да яго.

Такім чынам, матэрыял паказвае, што ў апошні час беларускамоўныя друкаваныя СМІ ўсё часцей выкарыстоўваюць англіцызмы ў сваіх загатоўках. Пры гэтым назіраецца імклівы працэс узбагачэння сінанімічных рэсурсаў мовы праз пашырэнне слоў з адценнем навізны.

1. Романов, А. Ю. Англицизмы и американизмы и отношение к ним / А. Ю. Романов. – СПб. : Изд-во С.-Петерб. ун-та, 2000. – 151 с.

ТЕЛЕСНОСТЬ КАК ОБЪЕКТ (НА МАТЕРИАЛЕ РОМАНА И. КАДЗУО «КЛАРА И СОЛНЦЕ»)

Петрова Ю.Н.,

студентка 4 курса ВГУ имени П.М. Машерова, г. Витебск, Республика Беларусь
Научный руководитель – Оксенчук А.Е., канд. филол. наук, доцент

В данной статье рассматривается тема телесности, которая активно затрагивается в произведениях современной англоязычной литературы. Актуальность данной работы обусловлена тем, что в современном мире тема телесности активно обсуждается во многих странах, а люди стали все чаще поднимать вопросы, затрагивающие телесность, и выражать мнение касательно собственного отношения к данному вопросу. В современной литературе англоговорящих стран эта тема является ключевой. Целью исследования является анализ телесности в качестве объекта, а также особенностей проявления и отражения телесности в современном художественном тексте.

Материал и методы. В качестве материала исследования был выбран роман «Клара и Солнце», написанный британским писателем японского происхождения И. Кадзуо в 2021 году. В ходе исследования применялся дескриптивный метод и метод литературоведческого анализа.

Результаты и их обсуждение. Роман повествует о жизни «искусственной подруги», или, как их называют в романе ИП, – Клары. Клара является роботом, специально запрограммированным для проявления заботы и поддержки подросткам. Она